

Glas za veznikov

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, sobota 19. oktobra 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Felice 12 - Telefon št. 93854 in 94445

OGLASI: Cena za milimeter vsake (širina ene kolone): trgovski L. 27, m. vsaki L. 56 (osmrtnica L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsaki liniji (tekstni oglaš) L. 45. Dve dni v tisku. Priročje vnaprej. Oglas sprejema izključno: S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posameznih števil L. 100 (svoje L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Leto II - Št. 411

„PONUJAMO ROKO PRIJATELJSTVA NARODU ZSSR IN VSEM DRUGIM NARODOM“

Byrnesov govor o pariški konferenci in vodilnih načelih ameriške politike

Tudi Jugoslavija mora za dosego miru kot drugi narodi pristati na koncesije

WASHINGTON, 19. oktobra — Danes ponoči je imel ameriški zunanji minister Byrnes radijski govor, v katerem je Američanom spregovoril o mirovni konferenci v Parizu. Izrazil je vero v trajno sodelovanje med velikimi in malimi narodi. Podrobno je obrazložil ukrepe ameriške delegacije za dosego sodelovanja in miru v svetu. Odklonil je vsako misel o neizbežnosti vojne ter izjavil, da so je treba varovati takšnega načina mišljenja. Če naj zgradimo svetovni mir — je izjavil — ne smemo dovoliti, da bi utegnili v človeških mislih vladati zamisel neizbežnosti spopada in razkosanja sveta, ki ga Bog ustvaril enotnega. Boljše razumevanje med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo je označil kot „enotno, ki je višja od pametne politične akcije“; pristavil je: „Tako razumevanje je potrebno, da napravimo iz Združenih narodov resnično skupnost narodov. Od poudarnosti konference, ki je bila, ko je predsednik Truman prevzel posle, sva on in jaz delala in bomo nadaljevala z delom, da dosežemo sporazum s sovjetsko vlado.“

„Dve državi — je nadaljeval Byrnes — lahko brez težav dosežejo razumevanje, če je ena izmed njih pripravljena opustiti vse zahtevne stvari pa tega ne mislijo zahtevati te. Združene države pa tega niso pripravljene storiti. Po drugi od druge države. Vsako stališče, ki pušča izražanje različnih stališč ter ne pomeni, da bi morala ena država popustiti pred samovoljno stališču druge.“

Minister je nadalje izrazil zaupanje v Združene države in v Združene narode: „Pripravljeni smo biti na sodelovanje, na opustitev vprašanja veta in na obrambo načel in smotrov listine Združenih narodov, če treba tudi s silo.“

Po pregledu izdov pariške konference je Byrnes ponovno poudaril potrebo po pospešeni doseg mirne ureditve, kar pa se ne bo zgodilo, dokler ne bodo odpravili vojne in dal narodom tega sveta možnost, da živi ponovno v miru.

„Bilo je neizogibno, da so morali zavezanci pri sestavi konkretne

mirovne ureditve razpravljati in temeljito raziskati točke, o katerih ni sporazuma, ne pa o tistih, kjer vlada sporazum. Bilo je tudi neizogibno, da so se rasprave še bolj poglobile zaradi različnih miselnih, zaradi katerega sem neprestano silil, da bi jim hitreje zaključili sporazume o mirovni ureditvi.“

„Te pogodbe niso bile sestavljene tako, kot bi mi hoteli, če bi imeli svobodo akcije, niso pa sestavljene tudi tako, kot bi hoteli druge vlade, če bi imeli svobodo akcije. So pa toliko zadovoljive, kolikor lahko upamo, da bomo dosegli zdaj ali pa v doglednem času s pomočjo splošnega sporazuma.“

„V nekaterih primerih so zahtevane reparacije visoke — previsoke. Toda nje breme ne bi bilo neznesljivo, če bi bila ljudstva, katerim so bile naložene, oproščena breme stroškov zasledbenih vojsk in če bi jim bila dana možnost, da obnovijo svoja razrušana gospodarstva.“

O tržaškem sporu

Byrnes je nato podal podrobno pregled o tržaškem sporu. Dejal je: „Jugoslovanska delegacija je obvestila konferenco, da ne bo podpisala predloženih pogodb. Vseeno gojim upanje, da bo Jugoslavija po dobrem preudarku spoznala, da mora tudi ona — kot so druge države — pristati za dosego miru, na koncesije.“

„Čeprav se Svetu zunanjih ministrov na noben način ni uspelo pogoditi o vprašanju italijansko-avstrijske meje, je ameriška delegacija opogumila avstrijske in italijanske zastopnike v Parizu, da so dosegli sporazum, ki bo verjetno pripomogel, da bo postala južna Tirolska vez, ne pa ovira med obema narodoma.“

„V Potsdamu je predsednik Truman polet 1946 poudaril važnost možnosti svobodne plovnosti na velikih mednarodnih evropskih rekah in sicer na podlagi enakosti trgovine za vse države.“

„Pariška konferenca je z dvema tretjinama glasov priporočila, da bi morale pogodbe zagotoviti po dohodnih enakosti za vse države svobodno trgovino na Donavi.“

„Upam, da se bomo na sestanku zunanjih ministrov lahko zedinili o sprejemu tega predloga.“

„V zadnjih tednih so mnogo govorili o ostrih debatah in nasprotjih, ki so se pokazala na pariški konferenci. Takih sporov ni mogoče odstraniti ali poravnati z navadno prijaznostjo besed. V demokratičnem svetu takih sporov ne moremo in tudi ne smemo izmikanj ignorirati ali izključevati vseh čustev človeškega duha. Države ne smejo z enostransko akcijo, z grožnjami, pritiskom in z izvajanjem njemu kršitvi pravic drugih narodov. Ne smejo se tudi samovoljno upirati ali zavracati upoštevanje sprememb v odnosih med državami in

Obžalujem težnjo ZSSR

„Obžalujem težnjo, ki se kaže na strani Sovjetske zveze, da ima tiste države, ki so nam naklonjene, za neprijatelje Sovjetske zveze in naše napore za ohranitev tradicionalnih prijateljskih zvez z državami, ki meje na Sovjetsko zvezo, za neprijateljske. Obžalujem, da govorijo o obkroževanju Sovjetske zveze. Izgleda, da Sovjetsko zvezo ne obstoji nikakoli nevarnost obkroževanja.“

„Če ima nasprotje, ki se je pokazalo v Parizu med glasujimi državami, kak pomen, ta ni v dejstvu, da je nasprotje med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo, ali med zahodnim blokom in Sovjetsko zvezo. Nasprotje je povzročila razlika prepričanj, in pa strah, da uvaževanja ali tajni načrti. Ne bi bil izkren, če ne bi priznal, da zaradi razlik imenovanih, ki jih je sovjetska delegacija v Parizu pripisovala Združenim državam. Ne samo enkrat, marveč večkrat, so Sovjeti obtoževali Združene države, da so med vojno obogatele ter da skušajo zdaj pod krinko svobodne trgovine ter možnosti za trgovino vseh narodov gospodarsko zaslužiti Evropo.“

„Za ptožbe obžalujem, pa naj pridejo od katere koli države. Posrebno jih obžalujem, v kolikor

kateremu se ne morejo prilagoditi. To je resnica, ki jo moramo priznati.“

„Ne smemo izgubiti vere, ker so takoj po vojni nadi napori, da bi dali narodom misliti o mirovni dolodah in strpnosti, kot se zdi, naleteli na odpor.“

„Toda če mora biti temelj miru zgrajen, ne anemo dovoliti, da bi gosposadala v glavah ljudi misel o nepreprečljivem spopadu in razkosanju sveta, ki ga je Bog ustvaril enega. Ravna ta ideja o nepreprečljivosti spopada ovira gospodarsko obnovo Evrope. Ta ideja povzroča umetno napetost med državami in v krogu držav.“

Združene države žele svobodo za vse države in prijateljstvo med vsemi narodi. Vedno bomo zavračali idejo izključnih zavezništva. Odklonili bomo združitev z drugimi državami, če bo to v škodo katere koli druge države.“

„Smo na strani vseh držav ljubitelje miru in spoštujemo zakon v obrambo načel listine Združenih narodov. Vsaka država, ki se prilagodi tem načelom, lahko zaupa v prijateljstvo in pomoč Združenih narodov.“

Byrnes je nato poddal sovjetske vojne pridobitve v Baltiku, na poljskih in finskih mejah ter na Pacifiku in dejal: „Sovjetska zveza vsakekoli ni država, ki bi bila siromahna na ozemlju.“

„Obžalovati moramo, da so pri mnogih spornih vprašanjih, ki so vzbudila pozornost javnosti, Sovjetska zveza in novo postavljene vlade Srednje in Južne Evrope gosposale stalno skupaj glasovale proti drugim državam. Kakršni koli oziri so se povzročili to tesno povezanost med Sovjetsko zvezo in njeno silovansko silo, pri teh spornih vprašanjih, vsakekoli druge države zaradi predačljivosti ali katerega bloka niso bile pripravljeni glasovati. Potrebna je večja zemljepisna domisljaja, da bi spravili Kitajsko ali Abesinijo v zahodni blok. Objektivnim opazovalcem v Parizu je bilo popoloma jasno, da nista le Kitajsko in Abesinijo, marveč tudi Norveška in Francija posebno skrbno pazili, da bi preprečili ne le dejstvo, marveč tudi vsak sum, da sta povezani s kakim zahodnim blokom.“

ROMUNSKA OPOZICIJA LOČENO NA VOLITVE

Bukarešta, 19. oktobra — Ker niso uspeli polskosti za sestavo skupne kandidatne liste, se bosta obe glavni romunski opozicijski stranki, in sicer narodna kmetijska in narodna liberalna stranka ločeno udeležili volitev, ki bodo 19. novembra.

Posledni „Timesov“ dopisnik v Romuniji piše, da Romunija enako kot Bolgarija doživlja neko vrsto revolucije od zgoraj. Dopisnik pripominja, da ima opozicijska splošno ljudsko podporo. Pravi sicer, da ne smemo podcenjevati rezultatov, ki so jih dosegli komunisti, da pa je vlada zaradi splošne bede (ki jo je znatno povečala tudi suša) osvojen; beda ima vzrok v teži sovjetske vojaške sile in v korupciji ter brutalnosti uprave, kar je v primeru s prejšnjimi diktaturami vse porostilo.

Dopisnik zaključuje, da je sedanje razdobje morda najbolj tragično obdobje žalostne romunske zgodovine. Država ni nikoli tako potrebovala temeljitih socialnih reform kot zdaj. Danes so izsiljevala Rdeče armade, ki spominjajo na roparske vasi in mesta Ukrajine ter zla dejanja komunistov, ki po svoji strani spominjajo, kako slabo so z njimi ravnali prejšnji gospodarji Romunije, v velikem obsegu diskreditirala ideale leve.

ALŽIRSKO VINO POD NADZORSTVOM

London, 19. oktobra — V boju proti črni borzi je francoski minister za prehrano prevzel nadzorstvo nad trgovino z alžirskim vinom. V Alžirju so morali vsi lastniki vinogradov v pripravi oblastem svoje zaloge. Delovna zveza je izdala poziv za neusmiljen boj proti črni borzi.

Turčija zavrnila predlog o skupni obrambi ožin z ZSSR

Ministrski predsednik Peker o osnovah svoje zunanje politike

ANKARA, 19. oktobra — „Reuters“ poroča, da so včeraj predali sovjetskemu odpravniku poslov turški odgovor na sovjetsko noto z dne 24. septembra. Čeprav podrobnosti note še niso objavili, poročajo, da je Turčija privolila v sklicanje mednarodne konference za revizijo murtrenske konvencije z udeležbo vseh podpisalnih konvencij in Združenih držav.

V glavnem vsebuje i govor iste temeljitve, kot prvi turški odgovor, ki so ga predali 22. avgusta. Predlog za skupno sovjetsko-turško obrambo ožin so odločno zavrnil.

Turčija je sprejela nekatere pravice glede režima ožin, ki pa ne smejo — kot so sklenili — na noben način kršiti neodvisnosti Turčije in njene suverenosti nad ožinami. Pravijo, da je Turčija s tehtnimi dokazi zavrnila vse zahteve in proteste Moskve ter poudarila, da Turčija ne more dati večjih koncesij, ne da bi pri tem žrtvovala svoj značaj kot neodvisna država.

Na splošno tudi menijo, da je Turčija izjavila, da ne bo nikoli pristala na sovjetsko udeležbo pri obrambi ožin ali na omejitve bodočega sporazuma ožin samo na brnromorske države.

Posledni dopisnik „Daily Telegrapha“ v Ankari je imel razgovor s turškim ministrom za zunanje zadeve Pekerjem, ki je izjavil, da turški odgovor na sovjetsko noto o Dardanelah na noben način ne bo spremenil stališča, ki ga je Turčija že predhodno zavzela.

Peker je prepričan, da bo svetovno javno mnenje obkodovalo in podprlo stališče, ki ga je zavzela Turčija, ko bo znana vsebina turškega odgovora. Peker je poudaril važnost stališča britanske in ameriške vlade in dejal, da Turčija ne more sprejeti sovjetske zahteve za skupni obrambi ožin, ker je za zahteva načela popolnoma nova vprašanje, ki opori suverene pravice.

Predku in miru v svetu. To je pravična in plemenita naloga.

„Mi v Ameriki smo spoznali, da mora biti napredok prav tako kot svoboda porazdeljen na podlagi pravne in pošteno izmenjave proizvodov dela svobodnih mož in žena.“

„Trdno in nepreklono smo navezali na načelo, po katerem imamo mi in vsak narod pravico organizirati svoje gospodarske in politične usode s pomočjo najsvobodnejšega izražanja skupne volje. Protivimo se obstoju privilegijev tako v domovini kot v tujini. Branimos svobodo povsod, kjer koli jo je treba braniti; po našem mnenju sta pojem človeške svobode in napredka nedeljiva.“

„Ameriška zagovarja gospodarsko in socialno demokracijo doma in drugod. Našim sovjetskim prijateljem bi morda pomagalo, da bi nas bolje razumeli, če bi spoznali, da je naša današnja socialna in gospodarska demokracija mnogo dalje od viražnega nazadnjajstva prešlih dni, kot pa Sovjetska zveza od carske Rusije.“

„Zelimo sodelovati pri evropski obnovi, ker smo prepričani, da napredok Evrope pripomogel k nam.“

Štiri protestne note

Washingtona Beogradu

Usoda ameriških državljanov

WASHINGTON, 19. oktobra — Ameriško zunanje ministrstvo je včeraj objavilo besedila štirih not, ki jih je poslalo jugoslovanski vladi. Zadnja nota, ki nosi včerajšnji datum, vsebuje podatke, ki jih je prejela ameriška vlada o tem, kako so ravnali v Jugoslaviji z osebam, ki imajo po zakonih Združenih držav veljavne pravice ameriških državljanov.

Ameriške note so datirane s 26. julijem, 10. avgustom, 28. avgustom in 18. oktobrom. Zunanje ministrstvo je včeraj objavilo tudi dva jugoslovanska odgovora: prva nota je z dne 13. avgusta in predstavlja odgovor na ameriško noto z dne 10. avgusta, druga pa z dne 7. septembra, ter predstavlja odgovor na ameriško noto z dne 28. avgusta.

Bistvo ameriških not je — kot izjavlja včerajšnja nota — zaskrbljenost o pravicah ameriških državljanov, katerim so brez vsakega zakonitega postopka odvzeli naravne človeške pravice.

Včerajšnja nota pravi med drugim: „Dokazano je, da so te osebe (čeprav so imele po ameriških zakonih veljavne pravice, da jih je imeli za ameriške državljanke), ki niso spoznane za krive nobenega zločina, konfinirani v taboriščih pod upravo jugoslovanske vlade; da so nekatere izmed njih zaradi razmer in ravnanja z njimi v teh taboriščih umrle ter da je preživela država dala zasednikom za poljedelska dela, v tovarne in druge vrste težkega dela, za kar osebe ne prejmejo nikakršne plačila.“

„Če poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

„Vse poročila izjaja, da prejemajo oni, ki zapolnjujejo te osebe, od jugoslovanske vlade denarno od 15 do 50 dinarjev. Od tega pa nimajo pravedni ameriški državljanji nobene lastniškega vplačila, ki bi jim omogočilo, da bi se vrnila v domovino.“

kraj in datum naturalizacije in

zadnji znani naslov v Jugoslaviji. Nota z dne 26. julija se nanaša na dva določeni osebi, za kateri se je ameriško veleposlanstvo v Beogradu že predhodno obrnilo na jugoslovansko zunanje ministrstvo.

„Ministrstvo izjavlja, da ni prejelo nobenega odgovora na noto z dne 26. julija.“

Ameriška nota z dne 20. avgusta se nanaša na primer Antona Klančarja, ki je po informacijah, ki jih je prejelo zunanje ministrstvo v Washingtonu, upravičen imeti ameriško državljanstvo, ker je rojen v Clevelandu (Ohio), in ki ga hočejo kot so poročili, odpeljati na delo v Sovjetsko zvezo. „Od jugoslovanskega zunanjega ministrstva so zahtevali, naj takoj izvesti veleposlanstvu Združenih držav, če je poročilo, ki ga je prejela ameriška vlada, resnično in da v pozitivnem primeru takoj napravijo potrebne korake za preprečitev njegove deportacije v Sovjetsko zvezo.“

Jugoslovanski odgovor z dne 13. avgusta pravi med drugim: „Zunanje ministrstvo odločno zavrača trditve not Združenih držav, ki so opirne na netočne in neresnične informacije o odvažanju jugoslovanskih državljanov na prisilno delo v Sovjetsko zvezo ter odločno protestira proti takemu načinu delovanja veleposlanstva Združenih držav v Beogradu.“

„Ministrstvo za zunanje zadeve se bo po redni poti informiralo, da določijo prave državljanstvo omenjenega Antona Klančarja po obstoječih jugoslovanskih zakonih, ki so v tem primeru edino pristojni.“

Ameriška nota z dne 28. avgusta se nanaša na primer „Kristijana Hegla“, ameriškega državljanja, ki je bil, kot pripominjajo, od 26. novembra 1944 konfiniran v nekem koncentracijskem taborišču.

Nota izjavlja, da so veleposlanstvo Združenih držav v Beogradu opozorili, da so Hegla spredali za prisilno delo in da je bil do aretacije in pripora objekt vseh vrst zapovedanjanja, oropani in preganjeni. Kolikor je veleposlanstvo znano, Hegla ni so nješar obtožili.“

Nota pravi nato, da veleposlanstvo Združenih držav „ne more razumeti, iz kakšnih vzrokov so Hegla imeli v koncentracijskih taboriščih in na podlagi katerih določil mednarodnega zakona so njega, ameriškega državljanja, prišli, da je delal kot suženj.“

Jugoslovanski odgovor z dne 7. septembra pravi, da je zunanje ministrstvo zahtevalo od pristojnih oblasti podoben o. Heglovemu primeru in da bo oskrbelo vse mogoče informacije, takoj ko bodo na razpolago podrobnosti.“

Jugoslovanska nota pravi, da mora ministrstvo naložiti proteste proti vsebini ameriške note, ki pravi, da je bil Hegel pripravljen delati kot suženj in da mora ministrstvo zavrnilo vsako podobenje, da oboje v Jugoslaviji suženjsko delo in da v tej državi „prodajajo in silijo k suženjskemu delu.“

Nota nadaljuje, da je „po zakonu in v popolnem skladu z zakoni in običaji ostalih civiliziranih narodov sveta mogoče pripre osebe na primeren način zaposliti. To nikakor ni nečloveško in ponižujoče, kot pravi nota; nasprotno je pripor brez zapoveditve mnogo bolj moreč in demoralizirajoč.“

Včerajšnja nota Združenih držav pravi v dodatki k gornjim izjavam: „Vlada Združenih držav zavrača protest jugoslovanskega zunanjega ministrstva v noti z dne 7. septembra, proti označitvi tega ravnanja kot suženjsko delo in zanikuje, da bi bilo to ravnanje, kot je izjavilo jugoslovansko zunanje ministrstvo, v popolnem skladu z zakoni in običaji civiliziranih narodov.“

V zvezi s protestnimi notami mislijo ameriški uradniki, da je v Jugoslaviji, 2000 do 3500 Američanov, od katerih jih je verjetno 40% naturaliziranih in 60% rojenih Američanov.

Mnogi izmed tistih, ki imajo pravico na ameriško državljanstvo, potekajo iz nemških kolonij. Nekateri so prišli v Združene države; o so postali naturalizirani ameriški državljanji, so se vrnili v Južno Evropo. Ameriška vlada ima oroke, ki so jih te družine rodile v Združenih državah, za ameriške državljanje.

Edina obtožba proti tem ljudem je, da imajo nemško kri in da domnevajo, da so bili v vojni kolaboracionisti. Združene države želijo navezati stike s temi ljudmi zaradi preiskave o njihovem državljanstvu.

Ameriško veleposlanstvo v Beogradu je znano, da je 185 oseb, ki imajo pravico na ameriško državljanstvo, v jugoslovanskih koncentracijskih taboriščih ali da so jih pregnali iz njihovih domov, Jugoslovani so spustili okoli 119 oseb, od katerih jih je 20% „volksdeutsche“. Veleposlanstvo je prejelo neposredna poročila o dveh mrtvih v taboriščih in posredna poročila o drugih dveh. O raznih drugih pa menijo, da so umrli.

Znajo je, da so tri osebe nemškega porekla, ki imajo ameriško državljanstvo, poslali v Sovjetsko zvezo. Mislijo, da je med osebami (z ameriškim državljanstvom), ki so jih iz drugih držav poslali na prisilno delo v Sovjetsko zvezo, najmanj 40 iz Romunije. Nadalje so poslali v Sovjetsko zvezo nekaj posestnikov iz Madžarske in veliko številno posestnikov iz Poljske, izmed katerih se zdaj mnogi drugje za drugim vračajo.

Ameriška vlada je stopila v stik v Sovjetsko zvezo glede posameznih oseb, ki so jih poslali v Sovjetsko zvezo z namenom, da omogočijo Sovjetski zvezi preučevanje vsakega primera posebej. Izkazalo se je, da so se nekateri Poljski že vrnili.

Naj nam bog vsem podeli modrost, da poiščemo pot k miru.

ARETACIJE POLJSKIH OPOZICIONALCEV

Varšava, 19. oktobra — „Reuters“ poroča, da je poljska policija aretirala Sigmunda Augustinskega, glavnega urednika najboljega lista poljske kmetijske stranke „Gazeta Ludowa“. Najnovejša poročila pravijo, da je bil aretiran tudi Maksimir Baginski, eden izmed voditeljev poljske kmetijske stranke v tajni borbi proti nacistom.

